

Strålskyddsutbildning för personal som arbetar med odontologisk röntgen över 75 kV

Vem riktar sig utbildningen till

Tandläkare, tandsköterskor och tandhygienister som remitterar undersökningar till, granskar bilder från eller självständigt tar röntgenbilder med utrustning med en rörspänning som överstiger 75 kV.

Utbildningen kan ges som en del i den så kallade körkortsutbildningen för panoramaröntgen för tandläkare, men kan även ges för andra personalgrupper som arbetar med exempelvis odontologisk panoramaröntgen eller CBCT.

Utbildningens omfattning

- Strålskyddsföreläsningen ges minst 1–2 ggr/år eller vid behov.
- Utbildningen beräknas ta 1–2 timmar inklusive frågestund, beroende på vilken personalgrupp som utbildas.

Utbildningens innehåll

Utbildningen innefattar följande punkter:

1. Grundläggande radiofysik

- Röntgenstrålningens egenskaper
- Orientering om vår strålningsmiljö i vardag och hälso- och sjukvård
- Veta hur man effektivt skyddar sig mot joniserande strålning

2. Radiobiologi

- Strålrisker
- Stråldosbegrepp
- Olika organs strålkänslighet
- Strålningseffekternas åldersberoende
- Typstråldoser vid olika odontologiska undersökningar

3. Röntgenteknik

- Schematisk överblick av röntgenutrustningens uppbyggnad och funktion
- Parametrar som påverkar bildens utseende och patientens stråldos

4. Principer för strålsäkerhet

- Berättigande och optimering
- Strålmiljön i undersökningsrummet

- Dosgränser för personal
- Vad som påverkar personalstråldosen, hur man skyddar sig

5. Lagar och förordningar

- SSM:s föreskrifter som berör odontologisk verksamhet
- Lokala regler gällande strålskydd, Region Uppsalas strålskyddsorganisation
- Rapportering av strålningsrelaterade avvikelser

Ansvarsfördelning och registrering

- Medicinsk fysik och radiologiskt ledningsansvarig för odontologisk radiologi ansvarar för innehållet i utbildningen.
- Klinikcheferna ansvarar för att anmäla berörd personal.
- Bokföring av genomgången av strålskyddsföreläsning kvitteras i form av ett intyg om genomgången panoramautbildning. Detta intyg förvaras på respektive klinik. Folktandvårdens kansli ansvarar för att ha ett uppdaterat utbildningsregister för samtliga godkända användare av panoramaröntgenapparatur.

Utbildningen ges av

Medicinsk fysik

Externa styrande dokument

SSMFS 2018:1, SSMFS 2018:5, SFS 2018:396